

Sekretarijat Energetske zajednice smatra da je jednostrana odluka Doma naroda Parlamenta Federacije BiH da odobri produženje rada TE Tuzla 4 i Kakanj 5 jasno kršenje obaveza Bosne i Hercegovine prema Ugovoru o Energetskoj zajednici.

Dom naroda Parlamenta Federacije BiH je na jučerašnjoj sednici po zahtjevu Vlade Federacije BiH, odnosno JP Elektroprivrede BiH, odobrio daljnju upotrebu blokova četiri i pet u Tuzli i Kakanju.

Njihovo gašenje je predviđeno do 2023. godine, ali zbog poskupljenja cena električne energije na svetskom tržištu, od Parlamenta FBiH je zatražen produžetak njihovog rada, kako bi građani i privreda bili uredno snabdeveni električnom energijom.

Zaključcima koje je usvojio Dom naroda namjera je da se njihov rad produži do 2028. godine. *“Parlament nam je osporio povećanje cena i prema domaćinstvima koja je 3,5 do četiri feninga veća od cene koštanja. Gubitak po tom osnovu na supstanci je cirka 80 miliona KM. Znamo da je međunarodna zajednica protiv ovoga (stavljanja u pogon blokova 4 i 5), ali mi u ovim danima kada vidimo da se i atomske elektrane vraćaju u pogon i elektrane po Evropi, moramo prihvatiti ovo da bismo mogli isporučiti svima električnu energiju koji jesu potpisali ugovor i imati rezerve za havarijske situacije”*, rekao je Muhamed Kozadra iz JP Elektroprivrede BiH.

Sekretarijat EZ, međutim, smatra da je usvajanje zaključaka o ukidanju opt-out mehanizma Direktive o velikim ložištima za ove dve termoelektrane, kršenje obaveza BiH prema Ugovoru o Energetskoj zajednici.

“Ovakva jednostrana odluka predstavlja jasno kršenje obaveza. Ova postrojenja, odobrena za opt-out mehanizam od strane Ministarskog veća 2016. godine, nalaze se na kraju svog ograničenja od 20.000 sati. Rad preko granice od 20.000 sati negativno utiče na interese svih građana u Bosni i Hercegovini”, stoji u saopštenju Sekretarijata Energetske zajednice. Dalje se navodi da zagađenje zraka uzrokuje ozbiljne štete po zdravlje i životnu sredinu, uključujući preranu smrt zbog respiratornih bolesti, a uzrokuje i izuzetno visoke troškove koje društvo kao celina mora snositi.

Sekretarijat, takođe, podseća da je za planiranu novu termoelektranu na ugalj u Tuzli, koja se finansira iz kredita kineske Export-Import banke (TE Tuzla 7), Ministarsko veće prošle godine donelo odluku da je Savet za državnu pomoć prekršio Član 18. Ugovora o Energetskoj zajednici, jer garancija nije izdata pod komercijalnim uslovima.

Denis Žiško iz Aarhus centar Tuzla podseća da je svrha takozvanog opt-out mehanizma da elektroprivrede dobiju dovoljno vremena da se pripremaju za zatvaranje starih blokova. *“Elektroprivreda BiH je upoznata sa ovim mehanizmom već od 2013. godine, a 2016. godine je potvrđeno da su Tuzla 3, Tuzla 4 i Kakanj 5 na opt-out spisku. Da bi se odobrio rad*

blokova Tuzla 4 i Kakanj 5 nakon što su potrošili 20 000 sati, pravila su jasna: nema nastavka rada dok se ne ugrade postrojenja za smanjenje zagađenja. To što će blokovi biti deo Nacionalnog plana za smanjenje emisije ne menja ništa, pošto termoelektrane u Bosna i Hercegovini već sada emituju skoro deset puta više sumpordioksida nego što je dozvoljeno Planom”, rekao je Žiško.

Pored toga iz Arhaus centra ističu da je od ključne važnosti za buduću stabilnost snabdevanja električnom energijom, kako građana, tako i privrede u BiH, da Vlada i Parlament FBiH napokon pokrenu proceduru usvajanja novog Zakona o Obnovljivim Izvorima Energije, koji već nekoliko godina bez nekog razumnog razloga skuplja prašinu u ladicama resornog ministarstva.

“Usvajanjem ovog zakona bi se građanima i privredi obezbedile pojednostavljene procedure za izgradnju postrojenja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora (sunce i vetar), što je neophodno rešenje za dekarbonizaciju i održiv razvoj energetskog sektora u našoj zemlji”, rekao je Žiško.

On ističe da građani Tuzle, Kakanja i okolnih područja već decenijama svojim zdravljem skupo plaćaju nemar Elektroprivrede BiH i Vlade FBiH koja ne poštuju preuzete obaveze za smanjenje zagađenja iz termoelektrana.

“To nije samo pitanje poštovanja zakona i preuzetih obaveza, nego je to i pitanje brige, odnosno ne brige, za zdravlje i živote stanovništva. Ne sme se dozvoliti da građani opet snose posledice loše promišljenih odluka Vlade i Parlamenta FBiH”, rekao je Žiško.

U saopštenju objavljenom na stranici Energetske zajednice stoji da se od BiH očekuje da do 1. jula 2022. godine obavesti Sekretarijat o merama preduzetim za otklanjanje kršenja pravne stečevine Energetske zajednice, prenosi VOA.